

dr. Palotai Dániel

ÜGYVÉDI IRODA

T.

Alkotmánybíróság
részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/2735-3/2021	
Érkezett: 2021 NOV 16.	
Példány: 1	Kezelőiroda: db

Ügyszám: IV/2735-1/2021.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Palotai Dániel ügyvéd mint [REDACTED] indítványozó korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője a fenti ügyszámon folyamatban lévő ügyben, az Alkotmánybírósághoz 2021. július hó 5. napján érkezett alkotmányjogi panasz vonatkozásában a részemre 2021. október hó 13. napján érkezett hiánypótlási felhívásnak eleget téve az alábbi

hiánypótlást

terjesztem elő.

A t. Alkotmánybíróság felhívásában foglaltaknak megfelelően a hiánypótlást – a kellő alkotmányjogi szempontú indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát mennyiben és miért sérti - az eredeti alkotmányjogi panasszal egységes szerkezetben terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2021. április hó 28. napján 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. A pertörténet és a tényállás ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Váci Fegyház és Börtön útján a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja részére jogi képviselőmön, dr. Palotai Dániel ügyvéden, keresztül 2017. szeptember hó 27. napján kelt kártalanítás iránti kérelmet [8. sz. melléklet a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelethez] terjesztettem elő büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartásom vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a Bv. tv. alapján.

A kártalanítás iránti kérelemben a kártalanítás megállapítását fogva tartásomnak 2013. október hó 19. napjától 2017. július hó 7. napjáig terjedő időszakára vonatkozóan kértem, ezt jelöltem meg kérelmezett időszaknak jogi képviselőm útján, 2018. május hó 7. napján tett nyilatkozatom alapján.

Kérelmemben elsődlegesen túlsúlyfóltságra hivatkoztam a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézetek vonatkozásában, illetőleg kérelmemhez csatolásra került az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) 2015. december hó 4. napján benyújtott kérelmem is (EJEB nyilvántartási szám: 61447/15. szám). A túlsúlyfóltságon kívüli egyéb jogsérelmeimet az EJEB kérelmem tartalmával egyezően adtam elő.

A veszélyhelyzet kihirdetésével összefüggésben egyes büntetés-végrehajtási szabályok módosításáról szóló 90/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése alapján a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a Bv.3570/2017. számon indult eljárást felfüggesztette 2020. május hó 11. napján kelt végzésével. Az újraindult ügyben a bíróság folyamatos fogva tartásom okán a kérelmemet 2013. október hó 19. napjától szabadulásomig, 2017. július hó 7. napjáig egységesen vizsgálta, és jogi képviselőm részére 2021. március hó 9. napján kézbesített, 50.Bv.3518/2020/4. számon hozott elsőfokú végzésével (M/2.) 2017. március hó 28. napjától 2017. július hó 7. napjáig terjedő időszakra előterjesztett kérelmemet érdemben elutasította, 2013. október hó 20. napjától 2017. március hó 27. napjáig terjedő fogva tartási időszakra előterjesztett kérelmemet érdemi vizsgálat nélkül elutasította elkészttség okán.

A bíróság azt vizsgálta, hogy jogosult voltam-e a Bv. tv. 2017. január 1. – 2020. december 31. között hatályban volt 10/A. § szerinti kártalanítás iránti kérelem benyújtására a 2013. október 19. – 2016. december 31. fogva tartási időszakot illetően, és azon megállapításra jutott, miszerint erre nem voltam jogosult a Bv. tv. 436. § (1) bekezdés a) pontja szerint, hanem a bíróság indokolásában arra hivatkozik, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja szerinti jogosultság a kártalanítás iránti kérelem benyújtására esetemben fennállt, mivel az EJEB-hez kérelmet nyújtottam be.

A Bv. tv. 2017. január 1. – 2020. december 31. között hatályban volt 10/A. § (4) bekezdés szerinti kártalanítás iránti kérelem előterjesztésének vonatkozásában jogvesztő határidő az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított 6 hónap. A Bv. tv. 436. § (11) bekezdés alapján azonban amennyiben az elítélt a Bv. tv. (10) bekezdés a)-b) pontja alapján nyújt be kártalanítás iránti kérelmet, úgy a Bv. tv. 2017. január 1. – 2020. december 31. között hatályban volt 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatályba lépésének, azaz 2017. január hó 1., napjától számított 6 hónap. Ennek megfelelően a bíróság azzal érvelt, hogy kártalanítás iránti kérelmemet legkésőbb 2017. június hó 30. napjáig kellett volna előterjesztenem, így elkészttség okán elutasította kérelmemet.

2021. március hó 11. napján jogi képviselőm útján az elsőfokú bírósági végzés ellen fellebbezést terjesztettem elő (M/3.), illetőleg 2021. március hó 30. napján fellebbezés kiegészítést és pontosítást (M/4.) terjesztettem elő a Budapest Környéki Törvényszék Másodfokú Tanácsa részére, melyben jogi képviselőm előadta, hogy esetemben nem a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja alapozza meg a jogosultságot a kártalanítás iránti kérelem előterjesztésére, hanem a Bv. tv. 2017. január 1. – 2020. december 31. között hatályban volt 10/A. § (4) bekezdése, ezzel esetemben az e rendelkezés szerinti, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított 6 hónap a jogvesztő határidő a kártalanítás iránti kérelmem előterjesztésére. A Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja ugyanis olyan elítélt kérelmének vonatkozásában alkalmazandó, aki EJEB-kérelmét 2015. június hó 10. napját követően nyújtotta be és a jogsértés megszűnésétől számítottan több, mint 6 hónap telt el. Mivel én 2013. október 19. – 2017. július 7. között folyamatos fogva tartásban voltam, így esetemben a jogsértés megszűnésétől számított több, mint 6 hónap nem telhetett el 2017. június hó 30. napjáig, a bíróság ennek megfelelően törvénytörő módon és helytelenül értelmezte és alkalmazta esetemben a Bv. tv. fent hivatkozott rendelkezéseit.

A fellebbezést a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2021. április hó 28. napján 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott végzésével (M/5.) helybenhagyta, azzal, hogy az elsőfokon eljáró bíróság jogértelmezése helytálló és esetemben a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdése együttesen alkalmazandó és értelmezendő, ezért kártalanítás iránti kérelmem elutasítása elkésettség okán helytálló volt.

Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Előadom, hogy jogorvoslati lehetőségeimet kimerítettem. A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott végzésében a 4. oldal utolsó bekezdésében szerepel, hogy a másodfokú bíróság határozata ellen a Be. 615. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel további fellebbezésnek helye nincs.

Nyilatkozom, hogy az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetőleg nem kezdeményeztek perújítást.

Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Alkotmányjogi panaszom alapjául szolgáló bírói döntést, a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott végzése 2021. április hó 28. napján kelt, és ugyanezen napon került kézbesítésre jogi képviselőm részére elektronikus úton, Ügyfélkapu tárhelyére.

A fentiek alapján nyilatkozom, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panasz benyújtása alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 napos határidő megtartásra került.

Érintettség megalapozása

Az alkotmányjogi panaszban támadott, 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott másodfokú bírósági végzés közvetlenül jogaimat sérti az alábbiak alapján.

A büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartásom idején szinte szüntelenül, végig alapvető jogaimat sértő körülmények között kerültem elhelyezésre különösen a zárkák extrém túlszűfoaltságának okán. Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Az EJEB megállapította, hogy a zsúfolt körülmények közötti fogva tartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, kimeríti az EJEE 3. cikkében tilalmazott embertelen és megalázó bánásmód fogalmát. Az EJEE túlszűfoaltságnak tekinti, ha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint 3 m² és ez megvalósítja az EJEE 3. cikkében meghatározott tilalom megsértését.

A 2016. évi CX. törvény több ponton módosította a Bv. tv.-t és más jogszabályokat. 2017. január 1-jén hatályba lépő rendelkezésekkel biztosították a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségét és a hatékony kompenzálást az EJEB által kifogásolt, alapvető jogokat sértő fogva tartási körülmények vonatkozásában.

Mivel fogva tartásom szinte egész ideje alatt emberi méltóságomat sértőek voltak elhelyezési körülményeim, ezért éltem a Bv. tv.-ben biztosított kártalanítás iránti kérelem benyújtására vonatkozó jogosultságommal annak érdekében, hogy a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó jogsértő elhelyezési körülményekért méltányos és megfelelő kompenzációt kapjak.

Tekintettel arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a fellebbezésem elutasító végzését álláspontom szerint nem független és páratlan eljárás keretében hozta meg, tisztességes eljáráshoz való jogom sérült, ezért érintett vagyok, mivel a fent hivatkozott bírósági döntés jogaimat sérti.

Az Emberi Jogok és az Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (EJEE) 3. cikke szerint senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

A büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények, valamint a túlszűfoaltság problémájának megoldásával évtizedek óta küzd a magyar igazságszolgáltatási rendszer. Az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) 2011-től számos ilyen jogcímen indított eljárás érkezett, amelyek rendszerszintű hibára utaltak. A Magyarországot elmarasztaló ítéletek, és különösen a 2015-ös Varga és társai kontra Magyarország pilot judgement (vezető ítélet) következményeként a nemzeti jogalkotó a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoaltsága és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt elszenvedett jogsérelmek kompenzálásra bevezette az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz-, illetve kártalanítási eljárást. Az EJEB a fent említett ítéletben kimondta, hogy a magyar államnak olyan intézkedéseket kell hoznia, amelyek megfelelnek az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 3. cikkének és megoldást jelentenek a büntetés-végrehajtási rendszerben fennálló strukturális problémák megoldására.

Az alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, illetőleg a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszomban támadott, 4.Bpkf.400/2021/2. számon hozott másodfokú bírósági végzés közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogomat sérti az alábbiak alapján.

A büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartásom idején szinte szüntelenül, végig alapvető jogaimat sértő körülmények között kerültem elhelyezésre különösen a zárkák extrém túlszűfoaltságának okán. Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Az EJEB megállapította, hogy a zsúfolt körülmények közötti fogva tartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, kimeríti az EJEE 3. cikkében tilalmazott embertelen és megalázó bánásmód fogalmát. Az EJEE túlszűfoaltságnak tekinti, ha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint 3 m² és ez megvalósítja az EJEE 3. cikkében meghatározott tilalom megsértését.

A 2016. évi CX. törvény több ponton módosította a Bv. tv.-t és más jogszabályokat. 2017. január 1-jén hatályba lépő rendelkezésekkel biztosították a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségét és a hatékony kompenzálást az EJEB által kifogásolt, alapvető jogokat sértő fogva tartási körülmények vonatkozásában. Mivel fogva tartásom szinte egész ideje alatt emberi méltóságomat sértőek voltak elhelyezési körülményeim, ezért éltem a Bv. tv.-ben biztosított kártalanítás iránti kérelem benyújtására vonatkozó jogosultsággal annak érdekében, hogy a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó jogsértő elhelyezési körülményekért méltányos és megfelelő kompenzációt kapjak.

Tekintettel arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a fellebbezésem elutasító végzését álláspontom szerint nem független és pártatlan eljárás keretében hozta meg, tisztességes eljáráshoz való jogom sérült.

Fellebbezésemben egyértelműen azt sérelmeztem, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdése ügyemben nem alkalmazható és értelmezhető, mivel az ezekben foglalt követelmények (az EJEB-kérelem 2015. június hó 10. napját követő benyújtása és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított több, mint 6 hónap eltelte) esetemben nem voltak megállapíthatók, ezért esetemben a 2017.01.01. napjától 2020.12.31. napjáig hatályban volt Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidő irányadó, így a 2017. szeptember hó 27. napján előterjesztett kártalanítás iránti kérelmem nem tekinthető elkésztetnek.

A másodfokú bíróság indokolása és érvelése arra enged következtetést, hogy a fellebbezésemben foglaltakra - amely fellebbezés egyetlen rendes jogorvoslati lehetőségem kimerítésének körébe tartozik – egyáltalán nem reagált érdemben, és nem vizsgálta érdemben az elsőfokú bírósági döntés indokolásának, érvelésének, az abban levezetett jog- és törvényhely-értelmezés helyességét a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésének vonatkozásában, amely törvényhely álláspontom szerint az általam fent, illetőleg korábban már előadottak alapján, esetemben nem alkalmazható. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósági döntésben foglaltakat valamelyest átfogalmazva, illetve a fent hivatkozott, fellebbezésem tartalmára érdemben nem reagáló, azt érdemben nem vizsgáló tartalommal átemelte a másodfokú döntés indokolásába.

A fentiek alapján ügyemben nem érvényesült hatékonyan jogorvoslathoz való jogom, illetőleg független és pártatlan bírósági döntés ügyemben nem született, ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogom sérült, mivel a másodfokú bírósági döntés álláspontom szerint nem független és pártatlan, és az abban foglalt jogértelmezés, illetve törvényhely-értelmezés esetemben nem alkalmazható. Álláspontom szerint ezen alapjogsérelem érdemben befolyásolta a másodfokú bírósági döntést, illetőleg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”.

Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdés:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti”.

A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartásom idején szinte szüntelenül, végig alapvető jogaimat sértő körülmények között kerültem elhelyezésre különösen a zárkák extrém túlszűfolttségének okán. Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Az EJEB megállapította, hogy a zsúfolt körülmények közötti fogva tartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, kimeríti az EJEE 3. cikkében tilalmazott embertelen és megalázó bánásmód fogalmát. Az EJEE túlszűfolttségnek tekinti, ha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint 3 m² és ez megvalósítja az EJEE 3. cikkében meghatározott tilalom megsértését.

Az Emberi Jogok és az Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (EJEE) 3. cikke szerint senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

A büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények, valamint a túlszűfolttség problémájának megoldásával évtizedek óta küzd a magyar igazságszolgáltatási rendszer. Az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) 2011-től számos ilyen jogcímen indított eljárás érkezett, amelyek rendszerszintű hibára utaltak. A Magyarországot elmarasztaló ítéletek, és különösen a 2015-ös Varga és társai kontra Magyarország pilot judgement (vezető ítélet) következményeként a nemzeti jogalkotó a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfolttsága és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt elszenvedett jogsérelmek kompenzálásra bevezette az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz-, illetve kártalanítási eljárást.

Az EJEB a fent említett ítéletben kimondta, hogy a magyar államnak olyan intézkedéseket kell hoznia, amelyek megfelelnek az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 3. cikkének és megoldást jelentenek a büntetés-végrehajtási rendszerben fennálló strukturális problémák megoldására. A 2016. évi CX. törvény több ponton módosította a Bv. tv.-t és más jogszabályokat. 2017. január 1-jén hatályba lépő rendelkezésekkel biztosították a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségét és a hatékony kompenzálást az EJEB által kifogásolt, alapvető jogokat sértő fogva tartási körülmények vonatkozásában.

Mivel fogva tartásom szinte egész ideje alatt emberi méltóságomat sértőek voltak elhelyezési körülményeim, ezért éltem a Bv. tv.-ben biztosított kártalanítás iránti kérelem benyújtására vonatkozó jogosultságommal annak érdekében, hogy a fogva tartó büntetés-végrehajtási

intézetekben uralkodó jogsértő elhelyezési körülményekért méltányos és megfelelő kompenzációt kapjak.

Az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a tisztességes eljáráshoz való jog, mint alapjog tartalma egyértelműen magában foglalja a bíróságok független és pártatlan eljárásának követelményét [21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58].

Tekintettel arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a fellebbezésemet elutasító végzését álláspontom szerint nem független és pártatlan eljárás keretében hozta meg, tisztességes eljáráshoz való jogom sérült, ezért érintett vagyok, mivel a fent hivatkozott bírósági döntés jogaimat sérti az alábbiak alapján.

A másodfokú bíróság fent hivatkozott számon hozott végzésében a 2. oldalon 4-6. bekezdésében azzal érvel a Bv. tv. Átmeneti rendelkezéseit rögzítő Bv. tv. 436. § (10) bekezdése alkalmazásának, illetőleg esetemben alkalmazhatóságának vonatkozásában, hogy:

„Tekintettel arra, hogy a jogalkotó a Bv. tv. Átmeneti Rendelkezéseinek a 2016. évi CX. törvény általi kiegészítésével a kártalanítás iránti igény lehetőségét kiterjesztette – mások mellett – azokra az elítéltekre, illetve egyéb jogcímen fogvatartottakra is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt - vagyis 2017. január 1. napját megelőzően - egy éven belül megszűnt (Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) pont), illetőleg akik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB – hez nyújtottak be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB – hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több, mint hat hónap telt el.

A fenti jogszabályhely értelmében a Bv. tv. új átmeneti rendelkezése a jogosultak körét kibővítette, és az ő vonatkozásukban külön rendelkezve a Bv. tv. 436. § (11) bekezdés alapján előírta, hogy a 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott 6 hónapos jogvesztő határidő a Mód. tv. 42. § - a hatálybalépésének napjával, vagyis 2017. január 1. – jén kezdődik. Ezt erősítette meg az Alkotmánybíróság 3154/2019.(VII.3.), és a 3295/2018.(X.1.) AB Határozataiban.

A másodfokú bíróság a fent hivatkozott Alkotmánybírósági Határozatokra alapítva arra kíván rámutatni, hogy a Bv. tv. - fent hivatkozott - az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanításra vonatkozó szabályai kizárólag jogot megállapító jogszabálynak minősülnek, amelyek nem hordoznak hátrányos tartalmat, a hatálybalépést megelőző időre nem állapítanak meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tesznek terhesebbé, valamint nem vonnak el és nem korlátoznak jogot, illetve nem nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé, jogalakító hatásuk csak a jövőre nézve van”.

A fent idézett indokolás a vonatkozó törvényhely kapcsán álláspontom szerint ügyemben nem állja meg helyét, ugyanis nincs közvetlen kapcsolatban az általam az elsőfokú végzés elleni fellebbezésemben előadott indokokkal, azokra közvetlenül nem reagál, mivel egyértelműen megállapítható, hogy fellebbezésemben nem azt sérelmeztem, hogy a Bv. tv. 436. § (10),

illetőleg e törvényhely (11) bekezdése a jogosultak körét nem bővítette ki, vagy nem jogot megállapító jogszabálynak minősülnek.

A másodfokú bíróság indokolása és érvelése arra enged következtetést, hogy a fellebbezésben foglaltakra - amely fellebbezés egyetlen rendes jogorvoslati lehetőségem kimerítésének körébe tartozik – egyáltalán nem reagált érdemben, és nem vizsgálta érdemben az elsőfokú bírósági döntés indokolásának, érvelésének, az abban levezetett jog- és törvényhely-értelmezés helyességét a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésének vonatkozásában, amely törvényhely álláspontom szerint az általam fent, illetőleg korábban már előadottak alapján, esetemben nem alkalmazható. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósági döntésben foglaltakat valamelyest átfogalmazva, illetve a fent hivatkozott, fellebbezésem tartalmára érdemben nem reagáló, azt érdemben nem vizsgáló tartalommal átemelte a másodfokú döntés indokolásába.

A Bv. tv. 2020. évi CL. törvény 17. §- ával beiktatott, 2021. január 01. napjától hatályban lévő 75/B. § (5) bekezdése szerinti kártalanítási kérelem vonatkozásában a törvényhely úgy jelöli meg a jogvesztő határidőt, hogy az az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított hat hónapon belül nyújtható be. Ügyemben a Bv. tv. azon törvényhelyei alkalmazandóak, melyek olyan volt fogvatartotti kártalanítási kérelmekre vonatkoznak, amelyek esetében az EJEH-hez került kérelem benyújtásra 2017. január 01. napját megelőzően. A Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdések együttes értelmezése alapján álláspontom szerint esetemben tehát a jogvesztő határidő a fent hivatkozott Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése alapján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények tényleges megszűnését követő hat hónap.

Az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bíróság kérelmemet elkészttség okán érdemi vizsgálat nélkül utasította el. Érdemi vizsgálat nélkül az sem vizsgálható, hogy egyáltalán meddig állt fenn olyan jogsértő állapot, mely a kártalanítási kérelem előterjesztését egyáltalán értelmezhetővé teszi. Ennek okán felmerül a kérdés, hogy a Törvényszék – érdemi vizsgálat nélküli elutasításra hivatkozva – mire alapította e számítást. Részletes számítást tartalmazó indoklás hiánya arra enged ugyanis következtetést, hogy a jogvesztő határidő kiszámítására megalapozatlanul és következtetlenül, tények és bizonyítékok hiányában került sor, mely során egyszerűen csupán a kártalanítás iránti kérelem intézményét törvénybe iktató jogszabályhely hatálybalépését – azaz 2017. január hó 01. napját – vették alapul a számításnál. E gyakorlat törvénysértő és jogellenes, és általa szintén sérül tisztességes eljáráshoz való jogom, továbbá kiüresíti a Bv. tv.- ben intézményesített, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás iránti igény alapvető célját és rendeltetését, mivel ily módon minden egyes, még fogva tartásban lévő, alapvető jogaiban és emberi méltóságában sérült személy kártalanítás iránti igénye érdemi vizsgálat nélkül lenne elutasítható azzal, hogy a jogvesztő határidő minden esetben 2017. január hó 01. napjától kezdődik. A vonatkozó törvényhely, illetve maga a kártalanítási kérelem egyértelműen nem arra szolgál, hogy a bíróságok a fogva tartottak hátrányára szóló jogértelmezés által megkerüljék a jogszabályi rendelkezést, ezzel elkészttség okán elutasítva kérelmüket, miközben a kártalanításra, mint nem vagyoni kompenzációra ők alapvető jogaik sérelmének okán jogosultak lennének.

Az alkotmánybírósági gyakorlat korábban a jogállamiságból és a független, pártatlan bírósághoz való jogból levezetve érvényesítette a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezt az eljárást egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni, ezért egyes

részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye [3216/2020 (VI. 19.) AB határozat]. A bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal kell megvizsgálnia és ennek értékeléséről határozatában számot adnia [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34] és Indokolás [26]]. A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog sérelmét eredményezheti ugyanis olyan eljárásjogi vagy anyagi jogi szabály megsértése, amely az eljárás valamelyik szereplője számára többletjogosultságot biztosít, vagy őt éppen valamilyen fennálló jogától, vagy jogosultságától fosztja meg, olyan kérdések tekintetében, amelyek érdemben befolyásolják, elnehezítik vagy akár el is lehetetlenítik a bizonyítást, megváltoztatva ezzel az eljárás végkimenetelét [3216/2020 (VI. 19.) AB határozat].

Az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdés alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A fentiek alapján ügyemben nem érvényesült hatékonyan jogorvoslathoz való jogom, illetőleg független és pártatlan bírósági döntés ügyemben nem született, ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogom sérült, mivel a másodfokú bírósági döntés álláspontom szerint nem független és pártatlan, és az abban foglalt jogértelmezés, illetve törvényhely-értelmezés esetemben nem alkalmazható.

Az igazságszolgáltatás olyan egyedi jogvitát véglegesen eldöntő, egyéni jogsérelmet megállapító és azt helyreállító közhatalmi tevékenység, amely állami jogalkalmazás útján, a törvényesség, az eljárásban érintett személyek jogainak tiszteletben tartása mellett megvalósítja az általános jogvédelem rendszerét. Az ügyemben eljáró elsőfokú és másodfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül utasította el kártalanítás iránti kérelmem azzal, hogy a kártalanítás iránti kérelmem benyújtásának jogvesztő határideje 2017. január hó 01. napja volt. Részletes számítást tartalmazó indokolás hiánya arra enged következtetést, hogy a jogvesztő határidő kiszámítására megalapozatlanul és következtelenül, tények és bizonyítékok hiányában került sor, mely során egyszerűen csupán a kártalanítás iránti kérelem intézményét törvénybe iktató jogszabályhely hatálybalépését – azaz 2017. január hó 01. napját – vették alapul a számításnál. A Bv. tv. 2020. évi CL. törvény 17. §-ával beiktatott, 2021. január 01. napjától hatályban lévő 75/B. § (5) bekezdése szerinti kártalanítási kérelem vonatkozásában a törvényhely úgy jelöli meg a jogvesztő határidőt, hogy az az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnésétől számított hat hónapon belül nyújtható be.

Ügyemben a Bv. tv. azon törvényhelyei alkalmazandóak, melyek olyan volt fogvatartotti kártalanítási kérelmekre vonatkoznak. A Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdések együttes értelmezése alapján ügyemben tehát a jogvesztő határidő a fent hivatkozott Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése alapján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények tényleges megszűnését követő hat hónap. Az eljáró elsőfokú és másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a jogsértő elhelyezési körülményeim tényleges megszűnésének időpontját, amely időponttól a kártalanítási kérelmem előterjesztésére nyitva álló jogvesztő határidőt számítania kellett volna

a Bv. tv. vonatkozó törvényhelyei alapján. Ezzel sérült tisztességes eljáráshoz való jogom – ezen belül pártatlan és független bírósághoz, illetve döntéshez való jogom. Az egyéni jogsérelmem orvoslására ily módon bírósági úton lehetőségem sem volt.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására.

A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A jogorvoslatot elbíráló szervnek feltétel nélküli kötelessége, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevételének nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [16]–[17]}. [9/2017. (IV. 18.) AB határozat].

Kiemelendő, hogy az eljáró bíróság alkotmányos kötelezettsége lett volna az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése és a XVIII. cikk (7) bekezdése alapján, hogy a törvényesség, az eljárásban érintett személyek jogainak tiszteletben tartása mellett megvalósítsa az általános jogvédelem rendszerét.

Az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdéséhez – a jogorvoslathoz való jog alkotmányos alapelveihez – kapcsolódóan előadom, hogy a Bv. tv. által biztosított jogorvoslathoz való jogom érvényesítésére – amely a kártalanítás iránti kérelem jogintézményében testesül meg jogsérelmem hatékony kompenzációjaként – a fentiekben kifejtettek alapján egyáltalán nem volt lehetőségem az ügyemben eljáró bíróságok döntése okán. A tisztességes eljáráshoz való, illetve a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjogokból levezetett, a tisztességes, független és pártatlan bírósági eljáráshoz, illetve döntéshez való, valamint a jogorvoslathoz való alapjogsérelem abból ered tehát, hogy az ügyemben eljáró bíróság egyedül a Bv. tv.-ben intézményesített, a jogsértő elhelyezési körülményeim okán engem megillető egyetlen kompenzáció lehetőségétől megfosztott, ezzel egyetlen olyan jogosultságomtól – a kártalanításhoz való jogosultságomtól – fosztott meg, amely folytán jogsérelmem kompenzációjára sor kerülhetett volna.

Kelt: Budapest, 2021. november hó 09. napján

dr. Palotai Dániel

ügyvéd

indítványozó jogi képviselője

